

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการทรมานและ
การบังคับบุคคลให้สูญหาย พ.ศ....

ร่าง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหายพ.ศ. ....

หลักการ

เพื่อให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย อันเป็นกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทย เป็นภาคีหรือร่วมลงนาม

เหตุผล

การทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหายซึ่งกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน อย่างร้ายแรงและเป็นการกระทำละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ไม่อาจยกเว้นให้กระทำได้ว่าสถานการณ์ใดๆ แม้ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรีและร่วมลงนามในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคน จากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับแต่ยังไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดฐานความผิดมาตรการป้องกันและปราบปราม มาตรการเยียวยาผู้เสียหายและมาตรการอื่นที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับข้อบทในอนุสัญญาดังกล่าวจึงไม่สามารถ ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดและช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายได้สมดังเจตนารมณ์ของอนุสัญญาระหว่าง ประเทศที่ประเทศไทยเข้าผูกพันอีกทั้งอนุสัญญาทั้งสองต่างมีลักษณะร่วมกันหลายเรื่องที่กำหนดให้ประเทศภาคี ต้องปฏิบัติการออกกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหายให้ รวมกันอยู่ในฉบับเดียวจึงเป็นแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายยกระดับการคุ้มครองสิทธิ มนุษยชนในประเทศไทยให้เทียบเท่าสากลจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ฉบับแก้ไขล่าสุด ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการ คุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ร่าง

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหายพ.ศ. ....

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหายพ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) “การทรมาน” หมายความว่า การกระทำที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานอย่างร้ายแรงแก่ร่างกายหรือจิตใจต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือคำสารภาพจากบุคคลนั้นหรือจากบุคคลที่สาม เพื่อการลงโทษบุคคลนั้นสำหรับการกระทำซึ่งบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สามได้กระทำหรือถูกสงสัยว่าได้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อข่มขู่หรือขู่เข็ญบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สาม หรือเพราะเหตุผลอื่นใดบนพื้นฐานของการเลือกปฏิบัติโดยการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือโดยการยุยงโดยความยินยอม หรือโดยการรู้เห็นเป็นใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือของบุคคลอื่นซึ่งปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยไม่รวมถึงความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานที่เกิดจาก หรือสืบเนื่องมาจากการลงโทษที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๒) “การกระทำหรือการลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี” หมายความว่า การกระทำที่ทำให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่มีใช่การกระทำทรมาน โดยการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือโดยการยุยง โดยความยินยอม หรือโดยการรู้เห็นเป็นใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือของบุคคลอื่นซึ่งปฏิบัติหน้าที่ราชการ ทั้งนี้ไม่รวมอันตรายจากการลงโทษที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๓) “การบังคับบุคคลให้สูญหาย” หมายความว่า การจับกุมคุมขังลักพาหรือกระทำการด้วยประการใดที่เป็นการลิดรอนเสรีภาพในร่างกายต่อบุคคลซึ่งกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับคำสั่งการสนับสนุนหรือการรู้เห็นเป็นใจจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และมีการปฏิเสธว่ามีได้มีการจับกุมคุมขังลักพาหรือกระทำการด้วยประการใดที่เป็นการลิดรอนเสรีภาพในร่างกายของบุคคลนั้น หรือปกปิดชะตากรรมหรือที่อยู่ของบุคคลนั้น

(๔) “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติในงานรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงาน

ฉบับแก้ไขล่าสุด ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางการปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ

(๕) “ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลที่ได้รับ ความเสียหายจากการทรمانหรือการบังคับบุคคลให้สูญหาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และหมายความรวมถึงบุพการีผู้สืบสันดานสามีภรรยาของบุคคลดังกล่าว รวมทั้งผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงด้วย

(๖) “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทรمانและการบังคับบุคคลให้สูญหาย

(๗) “คดีทรمان” หมายความว่า คดีอาญาที่ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานกระทำความทรمانตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) “คดีบังคับบุคคลให้สูญหาย” หมายความว่า คดีอาญาที่ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานบังคับบุคคลให้สูญหายตามพระราชบัญญัตินี้

(๙) “การจำกัดเสรีภาพบุคคล” หมายความว่า การคุมตัว ควบคุมขัง กักขัง หรือจำคุก

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศที่มีผลเป็นการทั่วไป เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การปราบปรามการทรمانและการบังคับบุคคลให้สูญหาย

มาตรา ๕ ผู้ใดเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐ กระทำความทรمان ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำต่อเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี หญิงมีครรภ์ ผู้สูงอายุ ผู้พิการทางร่างกายหรือจิตใจ หรือผู้ซึ่งไม่อาจพึ่งตนเองได้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้ผู้ถูกทรمانได้รับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้ผู้ถูกทรمانถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกสิบห้าปีถึงสามสิบปีหรือจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

มาตรา ๖ ผู้ใดเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐ กระทำการบังคับบุคคลให้สูญหาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำต่อเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี หญิงมีครรภ์ ผู้สูงอายุ ผู้พิการทางร่างกายหรือจิตใจ หรือผู้ซึ่งไม่อาจพึ่งตนเองได้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่ง

ฉบับแก้ไขล่าสุด ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

แสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้ผู้ถูกระทำได้รับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้ผู้ถูกระทำถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกสิบห้าปีถึงสามสิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

มาตรา ๗ ผู้ใดไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการทรมาน โดยการยุยง โดยความยินยอม หรือโดยการรู้เห็นเป็นใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕

ผู้ใดไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการบังคับบุคคลให้สูญหาย โดยได้รับคำสั่ง โดยการสนับสนุน หรือโดยการรู้เห็นเป็นใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖

มาตรา ๘ หากการทรมานได้กระทำกับผู้เสียหายรายเดียวกันและในวาระเดียวกับการบังคับบุคคลให้สูญหายให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่างกรรมกัน

มาตรา ๙ ผู้บังคับบัญชาผู้ใดทราบหรือจงใจเพิกเฉยต่อข้อมูลที่ระบุอย่างชัดแจ้งว่า ผู้ซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาของตนกำลังจะกระทำ หรือได้กระทำความผิดตามมาตรา ๕ หรือมาตรา ๖ และไม่ดำเนินการทั้งหลายที่จำเป็นและเหมาะสมตามอำนาจของตน เพื่อป้องกันหรือระงับการกระทำความผิด หรือไม่ดำเนินการหรือส่งเรื่องให้ดำเนินการสอบสวนและดำเนินคดีตามกฎหมาย ต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ หรือมาตรา ๖ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๐ ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๖ มาตรา ๗ และมาตรา ๙ ช่วยให้มีการค้นพบบุคคลที่ถูกบังคับให้สูญหายในสภาพมีชีวิตอยู่ ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการสอบสวนดำเนินคดี หรือชี้ตัวผู้กระทำความผิดศาลอาจลดโทษให้ได้ไม่เกินกึ่งหนึ่ง

มาตรา ๑๑ สถานการณ์ฉุกเฉิน สงคราม ความไม่มั่นคง หรือสถานการณ์อื่นใด ไม่อาจนำมาอ้างเพื่อให้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นกระทำความผิดที่ชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๑๒ ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มีกำหนดอายุความ ๒๐ ปี

อายุความตามวรรคแรกให้เริ่มนับเมื่อการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้สิ้นสุดลง และผู้ถูกระทำหรือผู้ถูกบังคับให้สูญหายอยู่ในวิสัยหรือโอกาสที่จะร้องทุกข์ได้

มาตรา ๑๓ ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้นอกราชอาณาจักร จะต้องรับโทษในราชอาณาจักรโดยให้นำมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

ฉบับแก้ไขล่าสุด ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

มาตรา ๑๔ ห้ามนำคำให้การที่ได้มาจากการทรมาน หรือการบังคับบุคคลให้สูญหายมาใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดีใด เว้นแต่การดำเนินคดีต่อผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำการทรมาน หรือการบังคับบุคคลให้สูญหาย

มาตรา ๑๕ การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ มิให้ถือว่าเป็นความผิดทางการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา

มาตรา ๑๖ ในคดีบังคับบุคคลให้สูญหาย ให้ดำเนินการสืบสวนจนกว่าจะพบบุคคลที่ถูกบังคับให้สูญหายหรือปรากฏหลักฐานน่าเชื่อว่าบุคคลนั้นถึงแก่ความตาย

หมวด ๒

การป้องกันการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย

มาตรา ๑๗ การจำกัดเสรีภาพของบุคคลใด โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งดำเนินการโดยได้รับคำสั่ง การสนับสนุน หรือการรู้เห็นเป็นใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะต้องไม่กระทำในสถานที่ลับ

มาตรา ๑๘ ผู้ถูกจำกัดเสรีภาพตามมาตรา ๑๗ ต้องได้รับการอนุญาตให้ติดต่อ และได้รับการเยี่ยมจากญาติทนายความ หรือผู้ที่ตนไว้วางใจ และมีสิทธิแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบถึงสภาพการคุมขังและสถานที่คุมขัง

กรณีผู้ถูกจำกัดเสรีภาพเป็นชาวต่างชาติ จะต้องได้รับการอนุญาตให้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่กงสุลและล่าม

มาตรา ๑๙ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมบุคคลผู้ถูกจำกัดเสรีภาพตามกฎหมาย มีหน้าที่จะต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกจำกัดเสรีภาพดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ นามสกุล ตาหนิรูปพรรณ รวมทั้งข้อมูลส่วนบุคคลอื่นของผู้ถูกจำกัดเสรีภาพ

(๒) วัน เวลา และสถานที่ของการถูกจำกัดเสรีภาพ และข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำการจำกัดเสรีภาพ ในกรณีที่มีการย้ายสถานที่ดังกล่าว จะต้องมีการระบุถึงสถานที่ปลายทางที่รับตัวผู้ถูกจำกัดเสรีภาพ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบการย้ายที่จำกัดเสรีภาพนั้น

(๓) คำสั่งที่ให้มีการจำกัดเสรีภาพ และเหตุแห่งการออกคำสั่งนั้น

(๔) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ออกคำสั่งให้มีการจำกัดเสรีภาพ

(๕) วัน เวลา และสถานที่ของการปล่อยตัวผู้ถูกจำกัดเสรีภาพ

(๖) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพร่างกายของบุคคลที่ถูกจำกัดเสรีภาพ ก่อนถูกจำกัดเสรีภาพ และก่อนการปล่อยตัว ในกรณีที่ผู้ถูกคุมขังถึงแก่ความตายระหว่างการคุมขัง จะต้องระบุถึงสาเหตุแห่งการตายและสถานที่เก็บศพ

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนด

ฉบับแก้ไขล่าสุด ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

มาตรา ๒๐ ญาติหรือผู้มีส่วนได้เสียกับผู้ถูกจำกัดเสรีภาพ มีสิทธิร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำการจำกัดเสรีภาพบุคคลใด ให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกจำกัดเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๙

หากเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิเสธที่จะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกจำกัดเสรีภาพ ญาติหรือผู้มีส่วนได้เสียกับผู้ถูกจำกัดเสรีภาพมีสิทธิร้องขอต่อศาลท้องถิ่นที่มีการทรมาน หรือการบังคับบุคคลให้สูญหายเพื่อให้ศาลสั่งเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้

ศาลมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่จำกัดเสรีภาพบุคคลใด เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกจำกัดเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๙ ให้กับญาติหรือผู้มีส่วนได้เสียกับผู้ถูกจำกัดเสรีภาพได้ ในกรณีที่มีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ และให้คำสั่งศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด

บทบัญญัติในมาตรานี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการร้องขอให้ปล่อยผู้ถูกคุมขังจากการคุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่จำกัดเสรีภาพบุคคลใดหรือศาล อาจไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกจำกัดเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๙ หากการเปิดเผยดังกล่าวอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลหรืออันตรายต่อความเป็นส่วนตัวของบุคคล หรือเป็นอุปสรรคต่อการสืบสวนคดีอาญา

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่จำกัดเสรีภาพบุคคลใดหรือศาล ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกจำกัดเสรีภาพตามความในวรรคหนึ่งหากการไม่เปิดเผยข้อมูลเป็นเหตุให้เกิดการทรมานการบังคับบุคคลให้สูญหายหรือทำให้เกิดการคุมขังในสถานที่ลับ

มาตรา ๒๒ เมื่อมีการอ้างว่าบุคคลใดถูกทรมาน หรือถูกบังคับให้สูญหาย บุคคลดังต่อไปนี้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลท้องถิ่นที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาเพื่อให้มีคำสั่งระงับการกระทำเช่นนั้น

- (๑) ผู้เสียหาย
- (๒) พนักงานอัยการ
- (๓) พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
- (๔) คณะกรรมการหรือคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ
- (๕) บุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้เสียหาย

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลไต่สวนคดีโดยเร็วโดยมีอำนาจเรียกเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่นใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุอื่นใดประกอบการไต่สวน

มาตรา ๒๓ เพื่อประโยชน์ในการระงับการทรมาน และเยียวยาความเสียหายเบื้องต้น ศาลที่ทำหน้าที่ไต่สวนคดีในมาตรา ๒๒ อาจมีคำสั่งดังต่อไปนี้

- (๑) สั่งให้ยุติการทรมาน
- (๒) ปล่อยตัวบุคคลผู้ถูกจำกัดเสรีภาพ
- (๓) เปลี่ยนสถานที่คุมขัง
- (๔) ให้ผู้เสียหายได้พบญาติทนายความหรือบุคคลอื่นที่ไว้วางใจเป็นการส่วนตัว
- (๕) เยียวยาเบื้องต้นด้านการเงิน
- (๖) จัดให้มีการรักษาพยาบาลรวมทั้งการฟื้นฟูร่างกายและจิตใจ

ฉบับแก้ไขล่าสุด ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

(๗) เปิดเผยเอกสารบันทึกหรือข้อมูลอื่นใด

(๘) มาตรการอื่นใดที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ในการระงับการกระทำหรือเยียวยาเบื้องต้นกับผู้เสียหาย

บทบัญญัติในมาตรานี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการร้องขอให้ปล่อยผู้ถูกคุมขังจากการคุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และศาลอาจพิจารณาและมีคำสั่งพร้อมทั้งคำขอให้ปล่อยผู้ถูกคุมขังจากการคุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้

มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการส่งตัวบุคคลใดออกไปนอกราชอาณาจักร หากเป็นที่เชื่อได้ว่าการส่งบุคคลดังกล่าวออกไปจะส่งผลให้บุคคลนั้นถูกระทำการทรมานหรือถูกบังคับให้สูญหาย

หมวด ๓

คณะกรรมการ

มาตรา ๒๕ ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย ขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นรองประธาน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อัยการสูงสุด อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ นายกษัตราธิราช และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ด้านสิทธิมนุษยชนสี่คน ด้านการแพทย์หนึ่งคน และด้านจิตวิทยาหนึ่งคนเป็นกรรมการ

อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการได้อีกไม่เกินสองคน

มาตรา ๒๖ ให้อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจัดให้มีคณะกรรมการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๕ และเสนอชื่อผู้ทรงคุณวุฒิให้ประธานคณะกรรมการมีคำสั่งแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา ๒๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) ไม่เป็นสมาชิกคณะรัฐมนตรี รัฐสภา หรือศาล สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง

(๔) ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสั่งให้พักราชการ หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการ

(๕) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะกระทำผิดวินัย

(๖) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก รวมทั้งคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกแต่ให้

ฉบับแก้ไขล่าสุด ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

รอกการลงโทษ หรือรอกการกำหนดโทษ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทความผิดฐานหมิ่นประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือเพราะเป็นทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการฟอกเงิน

(๘) ไม่เคยเป็นผู้ที่เคยมีประวัติกระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนมาก่อน

มาตรา ๒๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

เพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชุดใหม่ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ก่อนครบวาระของกรรมการชุดเดิมเป็นระยะเวลาหกสิบวัน

ในกรณีที่ยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิครบวาระแล้วยังไม่มีการตั้งกรรมการชุดใหม่ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน

มาตรา ๒๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมาตรา๒๗

มาตรา ๓๐ เมื่อตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลงก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายในหกสิบวัน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิก็ได้ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับเวลาที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ยังอยู่ในตำแหน่ง

ในระหว่างที่ยังไม่ได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

มาตรา ๓๑ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่มีอยู่จึงครบเป็นองค์ประชุม

ในการวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาดในการประชุม

การกำหนดเบี้ยประชุมของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ ที่ปรึกษา ผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ

ฉบับแก้ไขล่าสุด ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

มาตรา ๓๒ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ หรือมาตรการป้องกันและปราบปรามการทรมาน การกระทำหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี และการบังคับบุคคลให้สูญหาย

(๒) กำหนดนโยบายแผนงานและมาตรการเพื่อป้องกันและปราบปรามการทรมาน การกระทำหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี และการบังคับบุคคลให้สูญหาย และส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการป้องกันการทรมานหรือการบังคับให้สูญหาย ในหน่วยงานของตน

(๓) ร่วมมือและประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการสืบหาติดตามช่วยเหลือบุคคลดังกล่าว

(๔) ร้องขอให้มีการระงับการทรมานตามนัยแห่งมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ และร้องขอให้มีการปล่อยผู้ที่ถูกคุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมายตามนัยแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๕) เรียกเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลใดมาให้ข้อมูล หรือเรียกให้ส่งพยานหลักฐานใดในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) สืบสวนสอบสวนข้อร้องเรียน หรือคดีทรมาน หรือคดีบังคับบุคคลให้สูญหาย รวมทั้งมอบหมายให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดีทรมาน และคดีบังคับบุคคลให้สูญหาย รวมทั้งเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมมีอำนาจสั่งเปลี่ยนตัวพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบโดยต้องแจ้งความก้าวหน้า และผลการสืบสวนสอบสวนตามที่ผู้เสียหายร้องขอ

(๗) กำหนดนโยบายและมาตรการฟื้นฟูและเยียวยา ด้านร่างกายและจิตใจแก่ผู้เสียหาย

(๘) กำหนดหลักเกณฑ์การช่วยเหลือและเยียวยาผู้เสียหายทั้งทางการเงินและทางจิตใจตลอดรวมถึงการฟื้นฟูระยะยาวทางการแพทย์ให้กับผู้เสียหาย

(๙) แต่งตั้งที่ปรึกษาอนุกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๑๐) ร้องขอ และประสานงานกับหน่วยงานของรัฐเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย

(๑๑) สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนรวมทั้งภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันการกระทำการทรมานหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี และการบังคับบุคคลให้สูญหาย

(๑๒) กำหนดมาตรการในการคุ้มครองพยานให้กับผู้แจ้งข้อมูลผู้เสียหายโจทก์ และพยานในคดีทรมานและคดีบังคับบุคคลให้สูญหาย

(๑๓) ศึกษาวิจัยและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการทรมาน การกระทำหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรีและการบังคับบุคคลให้สูญหาย รวมทั้งให้ความรู้และฝึกอบรมแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๑๔) รวบรวมข้อมูลสถิติคดี และจัดทำรายงานผลดำเนินการประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี พร้อมทั้งแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย

(๑๕) ออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นเมื่อระเบียบหรือประกาศดังกล่าวประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้มีผลบังคับใช้ได้

ฉบับแก้ไขล่าสุด ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

(๑๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหาย

มาตรา ๓๓ คณะกรรมการมีอำนาจในการรับคำร้องเรียน และติดตามเพื่อตรวจสอบการบังคับบุคคลให้สูญหายได้เองแม้จะไม่มีผู้ร้องเรียนและสามารถรับเรื่องร้องเรียนที่ไม่ระบุชื่อผู้ร้องได้

มาตรา ๓๔ ให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ทำหน้าที่เป็นสำนักงานธุรการของคณะกรรมการ และให้อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของสำนักงานธุรการของคณะกรรมการ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติงานธุรการสนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ ที่ปรึกษา หรือเจ้าหน้าที่ที่คณะกรรมการแต่งตั้ง
- (๒) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของคณะกรรมการ
- (๓) เผยแพร่วิชาการและความรู้แก่ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องการทรมาน และการบังคับบุคคลให้สูญหาย
- (๔) ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ
- (๕) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๓๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้กรรมการ อนุกรรมการ และเจ้าหน้าที่ที่คณะกรรมการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๔

การดำเนินคดีทรมานและคดีบังคับบุคคลให้สูญหาย

มาตรา ๓๖ ผู้ใดพบเห็น หรือทราบการกระทำการทรมาน หรือการบังคับบุคคลให้สูญหาย ต้องแจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ชักช้า

ให้พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการที่ได้รับแจ้งในวรรคแรกส่งเรื่องต่อให้คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินการติดตามสืบหาช่วยเหลือผู้เสียหายดำเนินการระงับการกระทำความผิดดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดและเยียวยาผู้เสียหายตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้ที่แจ้งความตามวรรคหนึ่งที่ได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องถูกดำเนินคดีอาญา คดีแพ่ง หรือคดีปกครอง หากภายหลังปรากฏว่าไม่มีการกระทำความผิดที่ได้รับแจ้ง

มาตรา ๓๗ คณะกรรมการมีอำนาจขอให้หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นให้ความช่วยเหลือสนับสนุนหรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ได้โดยคำนึงถึงหลักประสิทธิภาพและหลีกเลี่ยงมิให้เกิดความขัดกันของตำแหน่งหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหากับผู้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน หรือเข้าร่วม

ฉบับแก้ไขล่าสุด ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ปฏิบัติหน้าที่

ให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนหรือเข้าร่วมปฏิบัติการตามคำขอของคณะกรรมการโดยได้รับค่าใช้จ่ายหรือค่าตอบแทนที่จำเป็นในการช่วยเหลือสนับสนุนหรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๓๘ ให้คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการที่ได้รับมอบหมายด้านการสอบสวนคดีทรมาน และคดีบังคับบุคคลให้สูญหายมีอำนาจมอบหมายให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจสอบสวนคดีอาญาเป็นพนักงานสอบสวน และพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีทรมานและคดีบังคับบุคคลให้สูญหาย

คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการอาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐคนหนึ่งคนใดเข้าร่วมสอบสวนคดีทรมานและคดีบังคับบุคคลให้สูญหายก็ได้

การมอบหมายพนักงานสอบสวน และพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีทรมานและคดีบังคับบุคคลให้สูญหายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้คำนึงถึงหลักประสิทธิภาพและหลีกเลี่ยงมิให้เกิดความขัดกันของตำแหน่งหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหากับผู้เป็นพนักงานสอบสวน

ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนคดีทรมาน หรือคดีบังคับบุคคลให้สูญหาย ให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีนักนิติวิทยาศาสตร์ แพทย์ หรือจิตแพทย์ เข้าร่วมในการสืบสวนสอบสวนด้วย ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีกำหนด

การสอบสวนคดีทรมาน และคดีบังคับบุคคลให้สูญหายมิให้อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา ๓๙ เมื่อสรุปสำนวนการสอบสวนคดีทรมานหรือคดีบังคับบุคคลให้สูญหายเสร็จสิ้น ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเสนอความเห็นต่ออัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลอาญาต่อไป

มาตรา ๔๐ ให้ศาลอาญาเป็นศาลที่มีเขตอำนาจเหนือคดีทรมานหรือคดีบังคับบุคคลให้สูญหายทั่วราชอาณาจักร และที่ได้กระทำนอกราชอาณาจักร

มาตรา ๔๑ การสืบสวนการสอบสวนและการดำเนินคดีทรมานและคดีบังคับบุคคลให้สูญหายให้ใช้บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยอนุโลม และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำเนินคดีทรมานหรือคดีบังคับบุคคลให้สูญหายตามความในมาตรา ๓๘ มีอำนาจของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการดำเนินคดีทรมานหรือคดีบังคับบุคคลให้สูญหาย

มาตรา ๔๒ ในกรณีผู้เสียหายตามพระราชบัญญัตินี้อยู่ในระหว่างการควบคุมตัวตามกฎหมายอื่น ให้พนักงานสอบสวนคดีทรมานหรือคดีบังคับบุคคลให้สูญหายมีอำนาจควบคุมตัวผู้เสียหายแทนได้ เป็นการชั่วคราวหรือให้มีการเปลี่ยนสถานที่คุมขังแก่ผู้เสียหายเพื่อความปลอดภัยของผู้เสียหาย

ฉบับแก้ไขล่าสุด ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

มาตรา ๔๓ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินคดี และที่ปรึกษาคดีทรมานหรือคดีบังคับบุคคลให้สูญหายได้รับค่าตอบแทนตามที่กำหนดในระเบียบของกระทรวงยุติธรรมโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

หมายเหตุ : การทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหายซึ่งกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงและเป็นการกระทำละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ไม่อาจยกเว้นให้กระทำได้ไม่ว่าสถานการณ์ใดๆ แม้ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ และร่วมลงนามในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับแต่จำเป็นที่จะต้องมีบทบัญญัติที่กำหนดฐานความผิดเป็นการเฉพาะมาตรการป้องกันและปราบปรามมาตรการเยียวยาผู้เสียหายและมาตรการอื่นที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับข้อบทในอนุสัญญาดังกล่าวจึงไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดและช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายได้สมดังเจตนารมณ์ของอนุสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเข้าผูกพัน อีกทั้งอนุสัญญาทั้งสองต่างมีลักษณะร่วมกันหลายเรื่องที่กำหนดให้ประเทศภาคีต้องปฏิบัติการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหายให้รวมกันอยู่ในฉบับเดียวจึงเป็นแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายยกระดับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยให้เทียบเท่าสากลจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ฉบับแก้ไขล่าสุด ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘